

สิทธิและหน้าที่ของสตรีในวรรณกรรมสันสกฤตที่ว่าด้วยธรรมศาสตร์

นางสาววาสนา ไอยรารัตน์

004652

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาภาษาตะวันออก

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๒

WOMEN'S RIGHTS AND DUTIES IN SANSKRIT LEGAL LITERATURE

Miss Wasana Iyararat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Eastern Languages

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิทธิและหน้าที่ของสตรีในวรรณกรรมสันสกฤตที่วาทควยธรรมศาสตร์

โดย นางสาววาสนา ไอยรวรัตน์

แผนกวิชา ภาษาตะวันออก

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พาทานิช

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ วิสุทธ บุนนาค)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมน์คดา)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พาทานิช)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิทธิและหน้าที่ของสตรีในวรรณกรรมสันสกฤตที่ว่าควยธรรมศาสตร์

ชื่อนิสิต นางสาววาสนา ไอยรารัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พ้าพานิช

แผนกวิชา ภาษาตะวันออก

ปีการศึกษา ๒๕๒๑

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาและรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับ คำนิยม ฐานะ สิทธิและหน้าที่ของสตรีในวรรณกรรมสันสกฤตที่ว่าควยธรรมศาสตร์ อันมี มนุษสมฤติ เป็นหลักใหญ่และวรรณกรรมอื่น ๆ เช่น อาบัสตัมพธรรมศาสตร์ วาสิษฐธรรมศาสตร์ เพาชายนธรรมศาสตร์ ยาชญวัลกยธรรมศาสตร์ เคาตมสมฤติ วิษณุสมฤติ นารทสมฤติ และพฤทส์ปติสมฤติ

การศึกษาค้นคว้าเรื่องราวดังกล่าว ผู้วิจัยรวบรวมหลักฐานและข้อมูลจาก วรรณกรรมสันสกฤต ที่ว่าควยธรรมศาสตร์ดังกล่าว และวรรณกรรมอื่น ๆ รวมทั้งงาน วิจัยต่าง ๆ ที่นักปราชญ์ชาวอินเดียและชาวตะวันตกได้เขียนขึ้นไว้เกี่ยวกับวรรณกรรม สันสกฤต ที่ว่าควยธรรมศาสตร์ควย

เนื้อเรื่องของวิทยานิพนธ์แบ่งออกเป็น ๗ บท ดังนี้

บทที่ ๑ เป็นบทนำ กล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา ซึ่งเป็นเหตุทำให้ วิจัยเรื่องนี้ ตลอดจนวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ ๒ กล่าวถึง คำนิยมในด้านความประพฤติกและ ความงามของสตรี อินเดีย

บทที่ ๓ กล่าวถึง ฐานะของสตรีในครอบครัวและในสังคม เพื่อเป็น
พื้นฐานความเข้าใจในเรื่องสิทธิและหน้าที่

บทที่ ๔ กล่าวถึง สิทธิของสตรีอินเดีย

บทที่ ๕ กล่าวถึง หน้าที่ของสตรีที่พึงปฏิบัติในฐานะลูกสาว ภรรยา
และมารดา ตามลำดับ

บทที่ ๖ กล่าวถึง ความแตกต่างเกี่ยวกับความคติในเรื่องค่านิยม สิทธิ
และหน้าที่ของสตรี

บทที่ ๗ เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยพบว่าสตรีอินเดียมีความเป็นรองสามีแทบทุกด้าน
เธอจะได้รับการยกย่องอยู่เพียงฐานะเดียว คือ ฐานะเป็นแม่ของลูกชาย หน้าที่สำคัญ
ของเธอ คือ ทำงานบ้าน ซื่อสัตย์จงรักภักดี อุทิศตนเพื่อสามี เคารพนับถือเขาเหมือน
เทพเจ้า นอกจากนี้สังคมยังเห็นว่าสตรีไร้ความสัจ และตำหนิในเรื่องความอ่อน
ไหวของอารมณ์และจิตใจที่อ่อนแอ ดังนั้น เธอจึงอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้อื่น
เสมอ และการที่เธอแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย ทำให้เธอหมดโอกาสในการศึกษา
จึงทำให้เธอมีฐานะเท่ากับศูทร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THESIS TITLE Women's Rights and Duties in Sanskrit Legal
Literature
NAME Miss Wasana Iyararat
THESIS ADVISOR Assistant Professor Pranee Lapanich, Ph. D.
DEPARTMENT Eastern Languages
ACADEMIC YEAR 1978

Abstract

It is the purpose of the thesis to conduct a critical study on the status of women, especially their rights and duties, in Sanskrit legal literature centered around Manusmṛti including Āpastambadharmasāstra, Vāsishtadharmasāstra, Baudhayanadharmasāstra, Yājñavalkyadharmasāstra, Gautamasmṛti, Viṣṇusmṛti, Nāradasmṛti and Brhaspatismṛti.

The research starts with the collection and study of data from Sanskrit legal literature previously mentioned. Other publications by Indian and Western scholars on this subject are also used.

The thesis is divided into seven chapters. Chapter I describes the general background of the study. Chapter II indicates generally the behavior and beauty value of Indian women. Chapter III describes the status, domestic and social, of Indian women, as a preliminary step to understand the Indian

concept of women's rights and duties. Chapter IV describes the Indian women's rights. Chapter V concerns with the Indian women's duties in terms of daughters, wives and mothers respectively. Chapter VI gives a summary of some differences on the values, rights and duties of women. Chapter VII is the conclusion with suggestions for further studies.

The study reveals that women's status in India is inferior to that of their husbands. The only recognition Indian women enjoy is only that they are mothers of their sons. They are required to do household chores, to serve their husbands, be faithful and devoted to them, and to honor them as deities. In addition, women have to suffer from the social condemnations that they are by nature untrue. Because of their weakness, and their temperament, they should always be protected by others, especially by their husbands. Since the women get married while they are still young, they have much less chance to be educated and are often treated as if they were sūdras.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์ของคณาจารย์ทุกท่าน
แห่งแผนกวิชาภาษาตะวันออก สาขาวิชาภาษาบาลี - สันสกฤต คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนาวาอากาศเอกพิเศษเยี่ยม ประพัฒน์ทอง ทุกท่าน
เป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ต่าง ๆ อันเป็นผลโดยตรงต่อการศึกษาและการ
ค้นคว้าเพื่อเขียนวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านด้วยจิต
รำลึกถึงพระคุณอยู่เป็นนิจ

อาจารย์ที่ผู้วิจัยตระหนักในพระคุณเป็นที่สุด มีอาจจะเว้นการเอ่ยนามได้
คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราณี พ้าพานิช ผู้ควบคุมการวิจัย ได้ให้ความเมตตา
กรุณาแก่ผู้เขียน ตั้งแต่แรกเริ่มโดยให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นในหัวข้อวิทยานิพนธ์
ตรวจแก้โครงร่างวิทยานิพนธ์ บอกแหล่งความรู้ต่าง ๆ ตลอดจนให้ยืมหนังสืออันเป็น
ประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และไต่กรุณาสละเวลาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้เป็น
อย่างดี แม้ว่าอาจารย์จะมีการงานอย่างอื่นอยู่มากก็ตาม พร้อมทั้งให้กำลังใจ
ผู้เขียนเสมอมา ผู้วิจัยถือว่าอาจารย์เป็นผู้มีพระคุณสูงสุด จึงขอกราบขอบพระคุณ
ด้วยความซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

และด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ วิสุทธิ์ บุษยกุล อาจารย์
หัวหน้า แผนกวิชาภาษาตะวันออก แม้ว่าอาจารย์จะมีการะต้องรับผิดชอบงานหลาย
ด้าน แต่ผู้วิจัยก็ได้รับความกรุณาจากอาจารย์อยู่เป็นนิจ ทั้งในด้านการศึกษาค้นคว้า
การเขียนโครงร่างวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำข้อคิดเห็นในการทำวิทยานิพนธ์
และกรุณาให้ยืมหนังสือที่หายาก อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า และกรุณาตรวจ
แก้ไขวิทยานิพนธ์และบทคัดย่อ ทั้งยังสอบถามด้วยความห่วงใย พระคุณและความ
กรุณาของอาจารย์เป็นที่ซาบซึ้งแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความ
ซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แย้มนัคดา ยังได้ช่วยกรุณาให้คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ และแนะนำหนังสือที่เป็นประโยชน์ในการค้นคว้าหาข้อมูลสำหรับเขียนวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาสละเวลาตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้เป็นอย่างดี แม้ว่าอาจารย์จำเป็นต้องพักสายตามคำสั่งของแพทย์ก็ตาม ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณและความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณด้วยความซาบซึ้งอย่างยิ่ง

อนึ่ง งานวิจัยไม่อาจสำเร็จได้ ถ้าผู้วิจัยไม่ได้รับความกรุณาอย่างสูงจากคุณแม่ (จงรักษ์ โอยรรักษ์) และคุณน้า (อุส่าห์ สิ่งสว่างค์) ซึ่งเป็นผู้ช่วยเหลืออยู่เบื้องหลังการทำงานวิจัยครั้งนี้ ตลอดระยะเวลาที่เขียนวิทยานิพนธ์นี้ ท่านทั้งสองเอาใจใส่ให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกสบายทุกอย่าง ด้วยความรักและห่วงใยเป็นอย่างยิ่ง จึงขอน้อมบูชาพระคุณสูงสุดของคุณแม่และคุณน้าไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอขอบคุณบรรดาพี่ ๆ มิตรสหาย และน้อง ๆ ที่มีส่วนช่วยให้งานวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จบริบูรณ์ แม้ผู้วิจัยจะมีไต่เอียนนามไว้ ณ ที่นี้ ก็ขอได้โปรดทราบ ว่า ผู้วิจัยระลึกถึงพระคุณและซาบซึ้งในน้ำใจไมตรีเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคุณขวัญชัย เลิศศิลาภิรมย์ และ คุณสมนึก พักอินทร์ ที่ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ กรมสามัญศึกษา และอาจารย์ณรงค์ รักเดช อาจารย์ใหญ่โรงเรียนบรรหารแจ่มใสวิทยา อำเภอกอนเจดีย์ สุพรรณบุรี ที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยได้ลาศึกษาต่อจนจบหลักสูตร.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗.
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘.
กิตติกรรมประกาศ.....	๙.
คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้อักษรย่อและหมายเลขในวิทยานิพนธ์นี้.....	๑๐.
บทที่	
๑. บทนำ.....	๑
ความเป็นมาของปัญหา.....	๑
วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย.....	๕
วิธีดำเนินการวิจัย.....	๑๐
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย.....	๑๑
๒. ค่านิยมของสตรีอินเดีย.....	๑๒
ค่านิยมของค่านิยม.....	๑๒
ค่านิยมเกี่ยวกับความประพฤติกของสตรี อันเป็นที่ปรารถนา ของสังคม.....	๑๔
ความบริสุทธิ์.....	๑๔
ความซื่อสัตย์.....	๑๘
ความสะอาด.....	๒๐
ความมีใจเมตตากรุณา.....	๒๓
ค่านิยมเกี่ยวกับความประพฤติกของสตรี อันไม่เป็นที่ปรารถนา ของสังคม.....	๒๓

บทที่

การทำแท้งและการพยายามฆ่าสามี.....	๒๕
การดื่มสุรา.....	๒๖
การ เล่นการพนัน.....	๒๗
การมกมากในคณหา.....	๒๗
ค่านิยมเกี่ยวกับความงามทางร่างกายของสตรี อันเป็นที่	
ปรารถนาของสังคม.....	๒๘
๓. ฐานะของสตรีอื่นเคีย.....	๓๒
ฐานะของสตรีในครอบครัว.....	๓๓
สตรีในฐานะลูกสาว.....	๓๓
สตรีในฐานะภรรยา.....	๓๕
สตรีในฐานะมารดา.....	๓๘
ฐานะของสตรีในสังคม.....	๔๓
๔. สิทธิของสตรีอื่นเคีย.....	๔๔
ความหมายของสิทธิ.....	๔๔
สิทธิในการเลือกคู่ครอง.....	๔๔
สิทธิในการหย่าร้าง.....	๕๒
สิทธิในการศึกษา.....	๕๗
สิทธิในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา.....	๖๐
สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน.....	๖๖
สิทธิของลูกสาวในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน.....	๖๖
สิทธิของภรรยาในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน.....	๗๓
สิทธิของมารดาในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน.....	๗๘

บทที่

	สิทธิในการทำสัญญา.....	๘๑
	สิทธิในการเป็นพยาน.....	๘๘
	สิทธิในการไต่สวนและถน.....	๘๕
	สิทธิในการชำระค่าธรรมเนียมค่าเรือข้ามฟาก.....	๘๖
๕.	หน้าที่ของสตรีอินเดีย.....	๘๘
	หน้าที่ของสตรีในฐานะลูกสาว.....	๘๘
	หน้าที่ของสตรีในฐานะภรรยา.....	๙๐
	หน้าที่ของสตรีในฐานะมารดา.....	๑๐๒
๖.	ความแตกต่างเกี่ยวกับความคิดในเรื่องค่านิยม' สิทธิและหน้าที่ ของสตรี.....	๑๐๘
๗.	สรุปและเสนอแนะ.....	๑๑๐
	บรรณานุกรม.....	๑๑๒
	ภาคผนวก.....	๑๒๐
	ประวัติการศึกษา.....	๑๒๘

ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำชี้แจงเกี่ยวกับการใช้อักษรย่อและหมายเลข
ในวิทยานิพนธ์นี้

การใช้อักษรย่อ

Āp.	=	Āpastambadharmasāstra
A.A.	=	Aitareya Āraṇyaka
A. Br.	=	Aitareya Brāhmaṇa
A.V.	=	Atharvaveda
Bau	=	Baudhāyana dharmasāstra
Brh	=	Brhaspatismṛti
Br. Dev.	=	Brhad Devatā
Br. Up.	=	Brhadāraṇyaka Upanishad
Gau	=	Gautamasṛti
Mn.	=	Manusmṛti
M.S.	=	Māitrāyani Saṁhita
Nār.	=	Nāradasṛti
R.V.	=	Rgveda
Ś. Br.	=	Śatapatha Brāhmaṇa
T.S.	=	Tāittiriya Saṁhita
Vās	=	Vāsiṣṭhadharmasāstra
Viś	=	Viṣṇusmṛti
Yāj	=	Yājñavalkyadharmasāstra

การใช้หมายเลข

๑. หมายเลขในคัมภีร์พระเวท ใช้ระบบ มณฑล (book) สุกตะ (Sūkta) มंत्रะ (Mantra)
๒. หมายเลขในคัมภีร์พราหมณะ ใช้ระบบ กานท์, อธิบายะ, พราหมณะ
๓. หมายเลขในคัมภีร์อุปนิษัท ใช้ระบบ อธิบายะ, พราหมณะ
๔. หมายเลขในคัมภีร์แพชานนธรรมศาสตร์ ใช้ระบบ ปรัศนะ, อธิบายะ, กัณฑิกา
๕. หมายเลขในคัมภีร์อابسัทัมพธรรมศาสตร์ ใช้ระบบ ปรัศนะ, ปตละ, ชัณฑะ
๖. หมายเลขในคัมภีร์สมฤตตีอื่น ๆ ใช้ระบบ บท, โศลก

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย